

Q&A vaccinatie cliënten

Wat is het wettelijk kader voor vaccinatie?

Het wettelijk kader voor de vaccinatie wordt gevormd door de Wgbo. De Wzd is niet van toepassing op toediening van een Covid-vaccinatie. Op basis van de Wzd kunnen weliswaar 'medische handelingen en overige therapeutische maatregelen' onvrijwillig worden uitgevoerd. Voorwaarde hiervoor is echter dat dit gebeurt in het kader van behandeling van een psychogeriatrische aandoening, verstandelijke beperking, psychische stoornis of somatische aandoening. Het toedienen van een Covid-vaccinatie valt buiten dit kader.

Wie beslist over vaccinatie van een cliënt?

Vaccinatie is niet verplicht, ook cliënten hebben dus de keuze om zich wel of niet te laten vaccineren. Kan een cliënt deze keuze zelf niet weloverwogen maken (hij is dan dus wilsonbekwaam ter zake van deze beslissing), dan beslist de vertegenwoordiger van de cliënt.

Wie stelt vast of de cliënt wilsbekwaam is?

Als de zorginstelling de vaccinatie uitvoert, dan beoordelen zorgverleners van die zorginstelling of de cliënt dan wel zijn vertegenwoordiger om toestemming gevraagd moet worden voor de vaccinatie. Als vuistregel kan hierbij worden gehanteerd dat een cliënt die normaal gesproken zelf over zijn medicatie beslist, ook zelf beslist over de vaccinatie.

Als de huisarts de vaccinatie uitvoert, is het aan de huisarts om de wilsbekwaamheid van de cliënt in te schatten en op basis daarvan te beslissen of hij toestemming vraagt van de cliënt of van diens vertegenwoordiger.

Wie beslist over vaccinatie namens een wilsonbekwame cliënt?

Als de cliënt wilsonbekwaam is ter zake van de beslissing om zich te laten vaccineren, beslist zijn vertegenwoordiger. Dit kan een door de rechter benoemde vertegenwoordiger zijn (curator of mentor), maar als die ontbreekt, kan ook een schriftelijk gemachtigde of een vertegenwoordiger uit de familiekring hierover beslissen. Degene die normaal gesproken beslissingen neemt namens de cliënt, kan ook beslissen over de vaccinatie.

Kan ook gevaccineerd worden als geen toestemming is gegeven?

Zonder toestemming van de cliënt of, als de cliënt wilsonbekwaam is ter zake van de vaccinatie, van diens vertegenwoordiger, mag de cliënt niet worden gevaccineerd.

De Wgbo biedt in bijzondere omstandigheden de mogelijkheid om een handeling uit te voeren ondanks dat de vertegenwoordiger geen toestemming heeft gegeven. In het beperkte kader van deze FAQ blijft deze mogelijkheid buiten beschouwing.

Kan een wilsonbekwame cliënt die zich tegen vaccinatie verzet toch worden gevaccineerd?

Als een cliënt zelf geen weloverwogen besluit over vaccinatie kan nemen, beslist zijn vertegenwoordiger. Geeft de vertegenwoordiger toestemming, maar blijkt vervolgens dat de cliënt zich verzet tegen de vaccinatie, dan kan deze alleen worden toegediend als dit kennelijk nodig is om ernstig nadeel te voorkomen. Hierbij is alleen ernstig nadeel voor de cliënt zelf relevant. Vaccinatie kan bijvoorbeeld kennelijk nodig zijn om ernstig nadeel te voorkomen als een cliënt zich bevindt in een locatie waar corona is vastgesteld bij mede-clieñten of medewerkers en de cliënt tot een risicogroep behoort.

Wij adviseren niettemin om bij vaccinatie van wilsonbekwame cliëñten niet alleen toestemming van de vertegenwoordiger te vragen, maar ook, in samenspraak met de naasten van de cliënt, optimaal in te zetten op het verkrijgen van medewerking van de cliënt.